

L'economia de l'aigua

El nostre és un país escàs d'aigua. Proposar noves fórmules d'estalvi és de gran importància, sobretot en agricultura, perquè consumeix el setenta per cent de l'aigua disponible per al consum humà.

Quan una empresa fa fallida cal dividir el que val entre els creditors. El fet que n'hi ha que tenen més drets que uns altres sembla indiscutible i en determina el repartiment. Els economistes n'observen la regla i volen aplicar la lliçó a la gestió de l'aigua de reg. És una nova línia de recerca en què participen Renan Goetz i Àngels Xabadia, del Departament d'Economia, i Joan Pujol, del Departament d'Enginyeria Química, Agrària i Tecnologia Agroalimentària, tots ells de la UdG. Goetz explica que amb el repartiment de l'aigua entre els agricultors passa, com en les fallides, que uns tenen més drets que uns altres. Són drets adquirits en relació amb la superfície que han de regar o els conreus que practiquen. En un país com el nostre, on la demanda d'aigua provoca una gran pressió sobre els recursos hídrics, proposar noves fórmules d'estalvi és de gran importància, sobretot en agricultura, perquè consumeix el setenta per cent de l'aigua disponible per al consum humà.

L'assignació de l'aigua

Els tres professors de la UdG treballen amb dades reals que converteixen en models econòmics i biofísics gràcies a les matemàtiques. L'estudi es desenvolupa en el marc del projecte interuniversitari ECORIEGO, dedicat a l'economia de l'aigua de reg. L'especialitat que practiquen va néixer en la dècada dels anys noranta i persegueix, entre altres finalitats, ensenyar a assignar de manera raonable recursos escassos com l'aigua, el preu de la qual és independent de la demanda i l'oferta. Els experts consideren que és possible millorar el rendiment de l'aigua en un trenta o un quaranta per cent quan hi ha escassetat, és a dir, en períodes de sequera, perquè «les economies s'aconsegueixen quan el bé és més escàs». En el model habitual d'assignació, l'aigua es lliura per hectàrea, amb independència de si se'n fa un bon ús o no. Els mostresos amb què es treballa semblen indicar que les tècniques de reg actuals són heterogènies i, en un grau elevat, ineficients, sobretot en el reg per superfície, que és molt exigent en aigua.

El que suggereixen els investigadors és que l'agricultor manifesti quanta aigua necessita realment, a la vegada que s'estableix un programa d'incentius perquè digui la veritat. Però la gestió hídrica dels conreus és molt complexa i no sempre es fàcil conèixer les necessitats reals. Aleshores, com més gran sigui l'excés d'aigua que resulta de l'equació entre el valor de la demanda de l'agricultor i el de les necessitats reals dels conreus que practica, més enrere estarà en la cua d'assignació de l'aigua. En canvi, els que filin més prim entre la demanda i la necessitat real passaran al davant. És clar, la pressió per dir la veritat la introdueix l'evidència que no hi haurà prou aigua per cobrir totes les demandes. Xabadia, Goetz i Pujol reconeixen que la proposta que fan pot crear tensions, però si l'escenari és d'escassetat els serà necessari adaptar-s'hi. De fet, pel que fa a la resposta dels agricultors, els investigadors es mouen en el terreny de l'especulació, perquè els càlculs no s'han presentat a les comunitats de regants, que, en darrer terme, per aplicar-los, els haurien d'aprovar.

País escàs d'aigua

La impressió general dels experts és que la península Ibèrica és un territori amb un gran desequilibri entre demanda i oferta, que només es pot resoldre amb una bona gestió. A part del balanç entre oferta i demanda hi ha estudis que inclouen també la quantitat d'aigua que utilitzen els productes agrícoles exportats i importats, la qual cosa ha estat definida com la «petjada hídrica». La consideració de la petjada hídrica permet avaluar si la producció agrícola és sostenible a llarg termini tant per a una regió o una nació com a escala global. Respecte de la bona gestió, els economistes advertixen que mentre l'aigua consumida procedeix del cicle natural el càlcul de costos és senzill. Tanmateix, quan ha calgut

La impressió general dels experts és que la península Ibèrica és un territori amb un gran desequilibri entre demanda i oferta, que només es pot resoldre amb una bona gestió.

construir embassaments per emmagatzemar-la i canals per redistribuir-la, els càlculs es tornen molt més complexos. A més, indiquen que els diners que s'inverteixen per emmagatzemar i distribuir l'aigua deixen d'estar disponibles per a altres usos que també poden ser necessaris. Proposen la llet que es produeix a la Cornisa Cantàbrica com un exemple de cicle més natural, en canvi la fruita i la verdura mediterrànies són l'altra cara de la moneda, perquè per produir-les calen inversions afegides al cicle de l'aigua. Els investigadors advertixen que, en la conjuntura actual, no es tenen en compte una part dels costos de l'aigua, la qual cosa fa difícil trobar l'equilibri entre la demanda i l'oferta de l'aigua. La presa en consideració de tots els costos «permetria trobar el vertader equilibri i, per tant, reduir la petjada hídrica i obrir la gestió de l'aigua cap a un camí més sostenible», asseguren.